

ARCHIV MĚSTA ÚSTÍ NAD LABEM

NÁRODNÍ VÝBOR MĚSTA ÚSTÍ NAD LABEM

Časový rozsah: (1979) 1986 – 1990 (1993)

Inventář č. 215

NAD 624

**Věra Hladíková
Ústí nad Labem 2011**

Schvalovací doložka

Schvaluji níže uvedený inventář

AP č. 215 Národní výbor města Ústí nad Labem (1979) 1986 – 1990 (1993)

Ústí nad Labem, dne 23. listopadu 2011

PhDr. Vladimír Kaiser
ředitel Archivu města Ústí nad Labem

Národní výbor města Ústí nad Labem

Časový rozsah: (1979) 1986 – 1990 (1993)

Inventární jednotky:

Evidenční jednotky: 84 kartonů + 1 kniha

Rozsah: 9,39 bm

Stav ke dni:

Fond uspořádala: PhDr. Věra Hladíková

Inventář schválil: PhDr. Vladimír Kaiser

Počet stran: XII + 43 stran

Obsah

Úvod	
1) Vývoj organizace úřadu	V
2) Vývoj a dějiny fondu	IX
3) Archivní charakteristika fondu	IX
4) Pořádání a skartace	X
5) Stručný rozbor obsahu fondu	XI
6) Záznam o vypracování inventáře	XII
Národní výbor města Ústí nad Labem	1
Obvodní národní výbor 1 – město	30
Obvodní národní výbor 2 – Chlumec u Chabařovic	32
Obvodní národní výbor 3 – Bukov	35
Obvodní národní výbor 4 – Severní Terasa	37
Obvodní národní výbor 5 – Neštěmice	39
Obvodní národní výbor 6 – Střekov	42

Úvod

1) Vývoj organizace úřadu

Vzhledem ke specifickým podmínkám okresu Ústí nad Labem v 80. letech 20. století se jevílo účelné centralizovat v tomto prostoru státní správu, údajně pro zajištění racionálnější a efektivnější správy území a zabezpečení kvalitnějšího uspokojování potřeb občanů. Výjimečnost situace oproti jiným okresům spočívala v existenci jednoho velkého města s rozhodujícím podílem obyvatelstva, ekonomického potenciálu i územní rozlohy. Na území okresu žilo koncem roku 1985 117 000 obyvatel a z toho na území města 91 000, což činilo více než 79% všeho obyvatelstva. Z ekonomického a společenského hlediska se město stalo přirozeným centrem okresu, svým rozvojem a výstavbou se výrazně přiblížilo k městu Neštětice a úzce navázalo na město Chabařovice a obec Chlumec. V dohledné době se navíc plánovalo úplné zrušení města Chabařovice v důsledku těžby uhlí a v obci Chlumec se počítalo s výstavbou nových sídlišť s občanskou vybaveností pro obyvatele vyuhlené západní části okresu. Koncem roku 1985 byl proto připraven návrh na integraci měst Neštětice, Chabařovice a obce Chlumec, který vešel v platnost k 1. 1. 1986 – viz podrobněji v úvodu inventáře MNV jednotlivých obcí a MěNV Ústí nad Labem 1945 – 1986. Integrovaní procesy, završené právě sloučením obce Chlumec s městem Chabařovice a jejich přičleněním spolu s městem Neštětice k městu Ústí nad Labem vytvořily z Ústí 106 000 město. Takové sepětí vazeb a aktivit města Ústí nad Labem a zbývající části okresu ukazovalo, že je zapotřebí další rozvoj tohoto celku řídit jedním orgánem státní moci.

23. ledna 1986 přijala Česká národní rada zákonné opatření (č. 1/1986 Sb.) o národních výborech v okrese Ústí nad Labem, podle kterého po všeobecných volbách do zastupitelských orgánů (proběhly 23. – 24. května) vstoupilo v platnost v okrese Ústí nad Labem nové uspořádání národních výborů. Na základě stanoveného opatření zanikla činnost dosavadního ONV a MěNV Ústí nad Labem – konkrétně dnem ustavujícího plenárního zasedání nového správního orgánu města i okresu – Národního výboru města Ústí nad Labem, tj. 23. června 1986.

Národní výbor města Ústí nad Labem byl přímo řízený Severočeským krajským národním výborem Ústí nad Labem a vykonával působnost okresního národního výboru (ve vztahu k MNV), v některých činnostech pravomoce krajského národního výboru a působnost městského národního výboru (vymezeno statutem). Základní pravomoce na území města vykonává šest obvodních národních výborů a ve venkovské části okresu deset místních národních výborů, přičemž jak obvodní, tak místní národní výbory jsou přímo řízeny Národním výborem města Ústí nad Labem. Zmíněné orgány tvoří samostatné správní celky v rámci daných pravomocí a zde také uplatňují svou činnost.

Správní území Národního výboru města Ústí nad Labem (dále jen NVmÚL) tvoří správní území města Ústí nad Labem a správní území ostatních deseti národních výborů. Území NVmÚL tvoří samostatnou územně správní jednotku – okres Ústí nad Labem v rámci Severočeského kraje. Správní území města se dělilo na městské obvody. Vytvořit nebo zrušit městský obvod nebo změnit jeho území příslušelo Národnímu výboru města Ústí nad Labem, po vyjádření obvodních národních výborů a po projednání se Severočeským krajským národním výborem.

Městské obvody zahrnovaly tyto městské části:

- 1/ Městský obvod Ústí nad Labem 1 – Hostovice, Koštov, Předlice, Trmice, Újezd, Ústí nad Labem (část), Vaňov
- 2/ Městský obvod Ústí nad Labem 2 – Hrbovice, Chabařovice, Chlumec, Přestanov, Roudníky, Stradov, Žandov
- 3/ Městský obvod Ústí nad Labem 3 – Božtěšice, Bukov, Habrovice, Klíše, Skorotice, Strážky, Všebořice
- 4/ Městský obvod Ústí nad Labem 4 – Ústí nad Labem – část (sídliště Severní Terasa), Stříbrníky, Dobětice, Kočkov
- 5/ Městský obvod Ústí nad Labem 5 – Krásné Březno, Mojžíř, Neštětice, Ryjice
- 6/ Městský obvod Ústí nad Labem 6 – Brná nad Labem, Církvice, Kojetice, Sebužín, Střekov, Svádov, Olešnice, Olšinky, Nová Ves

Celý okres Ústí nad Labem se rozkládal na 404,37 km² a venkovská část okresu se skládala z 10 samostatných obcí s MNV – Dolní Zálezly, Malečov, Petrovice, Telnice, Tisá, Řehlovice, Libouchec, Povrly, Velké Březno – podrobněji viz úvody inventářů jednotlivých MNV.

K novým územně správním změnám došlo v souvislosti s vytvořením nových samostatných územních celků při desintegraci obcí. S účinností od 1. 9. 1990 stanovilo plenární zasedání NVmÚL 23. 8. 1990 správní území obce Chabařovice – s těmito částmi: Chabařovice, Roudníky, s působností MNV. Změnilo se tak správní území městského obvodu Ústí nad Labem 2 – ten tvořily nyní části: Chlumec, Přestanov, Stradov, Žandov, Hrbovice, včetně bývalých místních částí obce Všebořice – Český Újezd a Střížovice, s působností ObNV 2. Sporné území Hrbovice bylo vyčleněno z katastru města Ústí nad Labem až v roce 1991. Zasedání dále stanovilo správní území obce Velké Březno s částmi Velké Březno, Valtířov, s působností MNV. Správní území obce Malé Březno s částí Leština, s působností MNV. Správní území obce Zubrnice s částí Týniště, s působností MNV. Správní území obce Homole s částmi: Byňov, Homole, Lhota pod Pannou, Nová Ves u Pláně, Suletice, vč.k.ú. Bláhov, Hazlice, Doubravice a Babiny II, s působností MNV. Správní území obce Malečov s těmito částmi: Březí, Čeřeníšně, Horní Zálezly, Malečov, Pohoří, Proboštov a Rýdeč, s působností MNV. Správní území obce Tašov, které se nedělí na části, s působností MNV. Správní území městského obvodu Ústí nad Labem 5 s těmito částmi: Krásné Březno, Mojžíř, Neštětice, s působností ObNV. Správní území obce Ryjice, nedělící se na části, s působností MNV. Stejně plénum odsouhlasilo vyčlenění katastrálního území Český Újezd a Střížovice ze správního území ObNV Ústí nad Labem 3 a s jeho přičleněním ke správnímu území ObNV Ústí nad Labem 2 (viz výše). Rovněž plénum souhlasilo s navrhovanými názvy nově vytvořených obcí tj. Chabařovice, Malé Březno, Homole, Zubrnice, Tašov a Ryjice, všechny provedené změny nabyly účinností 1. 9. 1990.

Do NVmÚL bylo zvoleno v roce 1986 110 (později 114, září 1989 rozšířeno na 116) poslanců, kteří zasedali v plénu, jež volilo radu města v čele s primátorem města a 3 náměstky primátora. Prvním primátorem města v nové době se stal ing. Pavel Bronec (23. 6. 1986).

Dalšími členy rady a uvolněnými funkcionáři NVmÚL byli tajemník a člen rady Milada Vlasáková (od 1. 7. 1989 František Mašek) a 3 náměstci primátora a členové rady ing. Stanislav Erben CSc., Petr Zima a RSDr. Milan Hora. Dalším uvolněným funkcionářem a členem rady byl předseda VLK Václav Šůra. 18 člennou radu doplňovali ing. Pavel Chrudimský, František Mašek, Jaroslav Laňka, mjr. JUDr. Jiří Šedivý, ing. Emil Volhejn CSc., Hannelore

Hankeová, Karel Borovec, Eva Horáčková, František Halas, Bohumila Kudělová, Karel Churáň, Blažena Javůrková a Hana Kůrková. Původní seskupení orgánů NVmÚL nevydrželo samozřejmě celou dobu své existence a bylo v doplňovacích volbách obměňováno. Funkce radních a ostatních zastupitelů neuvádím, pouze 16. 2. 1988 byl odvolán z funkce člena rady a náměstka primátora ing. Stanislav Erben CSc. a na jeho místo byl zvolen ing. Josef Kubice. Ten byl po odvolání primátora ing. Pavla Bronce 11. 3. 1989 zvolen do funkce primátora města. Ve své funkci byl vystřídán 22. 3. 1990 novým primátorem ing. Janem Schmidtem. Na uvolněné místo náměstka byl zvolen (po Kubicem) od 1.7.1989 ing. Bohumír Freiberg.

Velkou změnou prošlo složení NVmÚL po listopadové revoluci v roce 1989. Kromě změn ve Statutu NVmÚL, kdy se v základním ustanovení hlavy první vypustilo spojení „pod vedením Komunistické strany Československa“ a výrazy jako „volební program Národní fronty“ se nahradily „programem rozvoje“, „kádrové záležitosti“ „personálními záležitostmi“, odstranila se slova socialistické, politicko – výchovné a stranické, došlo k vytvoření nové organizační struktury aparátu NVmÚL. Zásadně se změnilo složení poslanců, již od prosince se v čele rady města objevili poslanci jiných politických stran, Miroslav Martinec za ČSS a Harald Breindl za ČSL a poslanci bez politické příslušnosti. Někteří komunističtí poslanci dali své funkce k dispozici, uvolnění funkcionáři prozatím zůstávali beze změny. Na základě návrhů předložených Občanským fórem a okresními výbory ČSS a ČSL bylo plenární zasedání v únoru až v březnu 1990 doplněno o nové nekomunistické poslance. Konečná rekonstrukce rady proběhla na plenárním zasedání 22. 3. 1990, kdy podle zákona o národních výborech zasedání odvolalo a opět zvolilo uvolněné funkcionáře a členy rady NVmÚL. Primátorem byl zvolen ing. Jan Schmidt a staronovým náměstkem primátora byl potvrzen ing. Bohumír Freiberg. Ke změně došlo u dalších dvou náměstků, zvoleni byli ing. Josef Slíva a Milena Novotná, nově v radě NVmÚL byli zvoleni tajemník NVmÚL Jiří Zdvořáček, Petr Ptáčník, ing. Vladimír Kynčl, ing. Jiří Mareček CSc., MUDr. Jana Kreuzová, PhDr. Miroslav Grisa, Anna Nikodýmová, Miroslav Vydra, Vojtěch Klofoc, dr. Pravoslav Svoboda, i nadále členy rady zůstali Karel Borovec, JUDr. Jiří Šedivý (oba KSČ) a Harald Breindl, PhMr. Miroslav Martinec.

Pro jednotlivá odvětví své působnosti měl NVmÚL původně zřízeno 15 odborů, VLK (a 13 komisí pléna), městskou správu sboru požární ochrany a okresního hygienika.

Odbory NVmÚL – 1986

- organizační odbor
- kádrový a personální odbor
- plánovací odbor
- finanční odbor
- odbor výstavby
- odbor územního plánování a architektury
- odbor místního hospodářství
- odbor obchodu a cestovního ruchu
- odbor dopravy
- odbor VLHZ
- odbor školství
- odbor kultury
- odbor sociálních věcí a zdravotnictví
- odbor pracovních sil
- odbor pro vnitřní věci

Řízení národnímu výboru města rovněž podléhaly hospodářské organizace, rozpočtové organizace, příspěvkové organizace a zařízení. Jejich dokumenty, jsou-li dochovány, byly přiřazeny do inventáře vždy u příslušného odboru, kterému podléhaly. Jednalo se o:

Hospodářské organizace – okresní podnik místního průmyslu, zahradnický podnik, restaurace, dopravní podnik, okresní stavební podnik, podnik bytového hospodářství, okresní podnik bytového hospodářství

Rozpočtové organizace – technické služby města, okresní středisko služeb, repro, útvar hlavního architekta, technicko hospodářská organizace školských zařízení, okresní ústav národního zdraví, okresní ústav sociálních služeb

Příspěvkové organizace – správa státního hradu Střekov, kulturní a společenské středisko města, správa městských kin, zoologická zahrada, okresní vlastivědné muzeum

Zařízení – pedagogicko-psychologická poradna, tržiště, archiv města, okresní noviny Sever

Dále základní školy, jesle, mateřské školy, zvláštní školy, lidové školy umění, dům pionýrů a mládeže, dětské domovy, školy v přírodě

K 31. 12. 1989 plenární zasedání 14. 12. 1989 zrušilo

útvar obrany a zvláštních úkolů
odbor plánovací
odbor finanční
odbor výstavby
odbor územního plánování a architektury
odbor místního hospodářství
odbor bytového hospodářství
odbor obchodu a cestovního ruchu
odbor školství
odbor kádrové a personální práce
funkci tajemníka pro věci církevní

a zároveň zřídilo s účinností od 1. 1. 1990

odbor obrany
odbor ekonomický
odbor výstavby a územního plánování
odbor oblastního plánování a životního prostředí
odbor místního hospodářství, obchodu a cestovního ruchu
odbor školství, mládeže a tělovýchovy
útvar personální práce

Všichni vedoucí odborů byli odvoláni z funkce (duben 1990) a prosadila se novinka v systému národních výborů – vypsání konkurzního řízení na obsazení jejich míst, dále ředitelů a vedoucích organizací a zařízení řízených NVmÚL

Na vývoj samosprávného orgánu města měly v následujícím období rozhodující vliv zákony, které ukončily činnost národních výborů jak v čele obcí, tak v čele vyšších územně správních celků a zároveň nastavily podmínky pro fungování nových institucí.

Podle ústavního zákona č. 294/1990 Sb. z 18. července 1990, bylo volební období národních výborů zvolených v roce 1986 ukončeno dnem voleb do zastupitelstev obcí. Zákon zároveň v hlavě sedmé stanovil, že o věcech místní samosprávy rozhodují občané na obecních shromážděních nebo referendem anebo prostřednictvím zastupitelstva obce.

Dále zákon ČNR č. 367 o obcích ze 4. září 1990, který zařadil Ústí nad Labem mezi města se zvláštním statutem, kde si občané volí zastupitelstvo města. Samostatnou i přenesenou působnost vykonává výkonný orgán obce – obecní úřad, v případě Ústí nad Labem to byl Úřad města Ústí nad Labem (zákon nabyl účinnosti dnem voleb).

Zároveň zákon ČNR č. 368 z 5. září 1990 o volbách do zastupitelstev obcí mimo jiné zrušil zákon č. 54/1971 Sb. o volbách do národních výborů.

Poslední úkol, který byl národním výborům dán, vyplýval ze zákona ministerstva vnitra České republiky č. 381 ze 14. září 1990 a stanovil úkoly národních výborů při zajišťování voleb do zastupitelstev v obcích..

Komunální volby proběhly 24. 11. 1990, voliči volili své zástupce do zastupitelstva města Ústí nad Labem a do obvodních zastupitelstev města Ústí nad Labem, dále do zastupitelstev zbývajících obcí a měst okresu Ústí nad Labem. Před komunálními volbami došlo ke změně v městských obvodech (viz výše). První ustavující zastupitelstvo města proběhlo 11. prosince 1990. Ode dne voleb stál v čele města nový správní úřad Úřad města Ústí nad Labem a skončil svou činností Národní výbor města Ústí nad Labem.

2) Vývoj a dějiny fondu

Písemnosti Národního výboru města Ústí nad Labem byly převzaty do archivu na konci roku 1990. Zapsány byly v knize přírůstků pod číslem 552. V první vlně bylo přivezeno asi 50 bm spisů, vesměs v šanonech a v balících. Později při svozu spisů kanceláře tajemníka Úřadu města Ústí nad Labem a Magistrátu města Ústí nad Labem se svezly z tzv. klubu poslanců zápisy ze zasedání rad a pléna NVmÚL z období 1989-1990. Po likvidaci Okresního úřadu Ústí nad Labem zůstala část dokumentace majetkoprávního oddělení finančního referátu ve spisovně nově vzniklého Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, územní pracoviště Ústí nad Labem – některé spisy restituční a záležitosti podle zákona o politických rehabilitacích. Ty byly 5.12.2006 převezeny do archivu (kniha přírůstků č. 899), v nich se nalézaly ještě i spisy vzešlé z činnosti NVmÚL – rozhodnutí o přidělení pozemků do osobního užívání.

3) Archivní charakteristika fondu

Časový rozsah

Fondu Národní výbor města Ústí nad Labem (1979) 1986 – 1990 (1993) je vymezen dobou existence národního výboru, lety 1986 – 1990. Pouze v několika málo případech zaznamenáváme přesah. Na začátku je způsoben zařazením dokumentů, vzniklých sice v předchozích letech, ale uložených v následné spisové dokumentaci úřadu – např. v případě stanovisek k dlouhodobým koncepcím rozvoje, při likvidaci obce Ústí nad Labem – Chabařovice. Přesah na konci časového rozmezí je pouze v jedné skupině spisů – řešení nájemních vztahů, která byla uzavřena až po roce 1990. Z hlediska výpovědi je vhodné ponechat spisy pohromadě.

Zachovalost fondu je odpovídající významu materiálu, který instituce produkovala. Z věcných skupin odvozených z organizace a agendy národního výboru je neúplnost patrná. Nejzávažnější spisy, zasedání rady a pléna NVmÚL jsou dochovány v úplnosti. V souvislosti se zrušením odboru kádrové a personální práce 1. 12. 1989 radou NVmÚL dal primátor města ing. Josef Kubice souhlas se zrušením kádrové agendy, která, podle jeho úvahy, byla pro další činnost NVmÚL nadbytečná. Pracovnice dokumenty údajně roztrhala a napytlovala, poté byly 5.12.1989 jako „roztrhané papírové listy“ odvezeny (automobilem KS SNB) ke skartaci do papíren ve Štětí. V úředním záznamu (ve fondu archivován) je zdůrazněno, že skartace byla provedena v dobré víře bez záměru obejít příslušné skartační předpisy. Cílem výše zmíněných kroků odpovědných pracovníků údajně bylo předejít eventuálnímu zneužití spisů nepovolnými osobami.

4) Pořádání a skartace

Vzhledem ke krátkému trvání úřad nezavedl spisový a skartační řád, spisy prakticky neopustily kanceláře úředníků. Dokumenty s kratší úložní lhůtou byly skartovány podle odborů již v roce 1988 (finanční), 1989 (organizační, finanční), 1990 (finanční, kádrový a personální, útvar obrany, školství). V roce 1990 většina dokumentů přešla na nástupnickou instituci – Úřad města Ústí nad Labem a část na finanční referát Okresního úřadu Ústí nad Labem. Při pořádání fondu se ukázalo, že jednotlivé odbory archivovaly materiály předkládané do rady a plenárních zasedání. Všechny multiplicitní spisy byly vyskartovány a předkládané materiály odborů se staly součástí zápisů (přílohy) ze zasedání rad a plén NVmÚL.

Fond Národní výbor města Ústí nad Labem byl pořádán podle zásad pro pořádání fondů národních výborů. Pro pořádání fondu byl zvolen následující systém, kopírující statut Národního výboru města:

- I. Organizační odbor
 1. orgány národního výboru města
 - a) zápisy ze zasedání pléna
 - b) zápisy ze zasedání rady
 - c) zápisy ze schůzí komisí a poradních orgánů národního výboru města
 2. uvolnění funkcionáři národního výboru města
 3. společná jednání funkcionářů národního výboru města a národních výborů
 4. politické záležitosti
 5. organizační záležitost
- II. Odbor kádrové a personální práce
- III. Plánovací odbor
- IV. Finanční odbor
 1. agenda odboru
 2. majetkoprávní záležitosti
- V. Odbor výstavy
- VI. Odbor územního plánování a architektury
 - Útvar hlavního architekta
- VII. Odbor místního hospodářství
 1. místní hospodářství a komunální podniky
 2. průmyslové podniky
- VIII. Odbor obchodu a cestovního ruchu

- IX. Odbor bytového hospodářství
- X. Odbor dopravy
 - Dopravní podnik města Ústí nad Labem
- XI. Odbor vodního a lesního hospodářství a zemědělství
 - 1. agenda odboru
 - 2. životní prostředí
 - 3. škody způsobené dolováním
 - 4. ochrana přírody
- XII. Odbor školství
 - 1. školská agenda
 - 2. technicko hospodářská organizace školských zařízení
 - 3. práce s mládeží
 - 4. sport a tělovýchova
- XIII. Odbor kultury
 - 1. organizace a řízení odboru
 - 2. organizace a řízení kulturně výchovné činnosti v okrese
 - 3. památková péče
 - 4. muzeum města
 - 5. tiskové záležitosti a vydavatelská činnost
- XIV. Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
- XV. Odbor vnitřních věcí
 - 1. organizace voleb
 - 2. územně správní členění, změna statutu, názvy ulic
 - 3. bezpečnostní záležitosti
 - 4. požární ochrana
 - 5. archiv města
 - 6. statistika
- XVI. Odbor obrany
 - 1. vojenské záležitosti
 - 2. civilní obrana
- XVII. odbor pro věci církevní
- Normální
- Tisk a tiskoviny
- Různé
- Organizace Revolučního odborového hnutí při NVmÚL

5) Stručný rozbor obsahu fondu

Stěžejním typem dokumentu ve fondu jsou zápisy ze zasedání rady a pléna národního výboru města. Vesměs všechny jsou dochovány společně s přílohami, tj. s projednávanými materiály. I když se fond jeví relativně neúplný, vše podstatné, co může sloužit k sepsání dějin města nebo okresu v daném období se dá nalézt právě v zápisech z jednání zastupitelstva NVmÚL.

6) Záznam o vypracování inventáře

Fond byl uspořádán a inventarizován v roce 2011 Věrou Hladíkovou. Úvodem inventář opatřila Věra Hladíková, inventář schválil Vladimír Kaiser, ředitel archivu.